

דעת

כתב עת לפילוסופיה יהודית וקבלה

דעת

כתב עת לפילוסופיה יהודית וקבלה

כרך 83 (תשע"ז)

העורכים

דב שזורץ • אבי אלקיים • חנוך בן-פזי

הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן תשע"ז

דעת
כתב עת לפילוסופיה יהודית וקבלה
גיליון 83, תשע"ז (2017)

יוצא לאור מטעם המחלקה למחשבת ישראל, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, 5290002

בתמיכת
הקתדרה לחקר הקבלה ע"ש הרב ד"ר א' שפרן
קרן מ. ג. לוי

עריכה לשונית בעברית
רתם כסלו

מזכירת המערכת: ורדה אביאני
טל. 972-3-5318368 • פקס 972-3-7384102
כתובת: בניין יעקובוביץ 1002, קומה ד' חדר 403, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 5290002
דואר אלקטרוני daat.philosophy@biu.ac.il
אתר אינטרנט <http://jphilosophy.biu.ac.il/daat>

ציור העטיפה: סנדרה ולברג-פרי, שם היצירה: "ברזא"
עיצוב העטיפה: אבי אלקיים

מסת"ב: 0334-2336 ISSN:

© כל הזכויות שמורות לאוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן
נדפס בישראל תשע"ז

סידור, עימוד, לוחות והדפסה:
א. אורן הפקות דפוס בע"מ, שד' רוטשילד 109, תל אביב

תוכן העניינים

עומר מיכאליס	'אפילו על הפילוסופים', עיון בתפקוד המונח 'תקליד' במורה הנבוכים ובמקורותיו ההגותיים 7
יהודה הלפר	בין דעת הרמב"ם לדעת שמואל אבן תיבון: תרגומי המונח 'דעת' ויחסם לשאלות המרכזיות של משנה תורה ומורה נבוכים 47
דרור ארליך	עקרון המעמד בדיונים על נצחיות עונש הגיהנום אצל הר"ן, רח"ק ואלבו 69
דב שוורץ	אוצר טוב: פירושו האבוד של ר' שם טוב אבן שפרוט למורה הנבוכים על פי שרידיו 85
' צבי לנגרמן	הערה פרשנית על הביטוי 'אלאנסאן מדני באלטבע' ('האדם בטבעו חברתי') בכתבי יד תימניים של מורה נבוכים לרמב"ם 95
אסתר מלכה	חלומות יוסף בספר הזוהר – בין פשט לסוד 105
ישראל בן-סימון	שלמות האדם במשנתו של ר' יעקב אנטולי 145
שלום צדיק	מוסר טבעי ותורת משה בהגות של ר' יוסף אבן כספי 161
מיכל אוחנה	בין הטבעי והעל-טבעי: תורת הנבואה בהגות היהודית במרוקו בדורות שלאחר גירוש ספרד 175
רבקה מצנר	נקודות מפגש בין האור והכלי בקבלת האר"י לבין המכל-מוכל בתיאוריה של ביון 199
רונה טאווינגר	יהודה ותמר בסוד מצווה הבאה בעבירה בראי השבתאות 235
ישראל נתנאל רובין	ספר אור ישראל לר' ישראל יפה משקלוב 265
לילך בר-בטלהיים	מושג הצמצום ופנתיאיזם בכתבים הלא-ערוכים של הרב קוק 293
נדב ברמן שיפמן	ההאמנות (beliefs) בנושא המוות והאלמוות במשנת הרב חיים הירשזון במבחן ההכרעה ההלכתית 337
עירית עופר-שטרק	שיקולים מוסריים בשיח ההלכתי בסוגיות של ריפוי והצלה: עיון בפסיקת הרב אליעזר יהודה ולדנברג במקרים של מות המוח 361
גדעון כ"ץ	התנועה בגילוי וכיסוי בלשון' לביאליק 391
איריס בראון (הויזמן)	בין שכחה להחייאה: 'מעשה ברוריא' בשיח ההלכתי והרעיוני בעת החדשה 407

ביקורת ספרים

דב שוורץ ראשית אמונה וראשית פרשנות 443

ספרים שנתקבלו במערכת 449

רשימת משתתפים 453

החלק האנגלי

ביקורת ספר

יעקב ברנאי ג'ינג'ס שישמן, משא דומה: שבתי צבי והתפתחותם של הדונמה הטורקיים-
עות'מניים, ניו יורק; הוצאת אוניברסיטת אוקספורד 2015 V

תקצירים XII